

**Наливайко Галина Володимирівна,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри управління
проектами та загальнофахових дисциплін
ДВНЗ «УМО» НАПН України**

ФОРМУВАННЯ САМООСВІТНЬОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ – МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ОСВІТИ

Анотація. У статті розглядаються основні напрями формування самоосвітньої компетентності у студентів заочної форми навчання вищих навчальних закладів. Наведені домінуючі ознаки самоосвіти. Визначено шляхи й умови формування самоосвітньої компетентності у студентів заочної форми навчання в процесі навчання у вищому навчальному закладі. Виокремлено та схарактеризовано функції самоосвітньої діяльності. Підкреслено основні форми й етапи здійснення самоосвіти. Особлива увага приділяється ролі викладача, пов'язаної з його здібностями організувати систематичне консультування студентів.

Ключові слова: вищий навчальний заклад, самоосвіта, самоконтроль, самоосвітня компетентність, управління.

Наливайко Галина Владимировна

ФОРМИРОВАНИЕ САМООБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ У СТУДЕНТОВ – БУДУЩИХ МЕНЕДЖЕРОВ ОБРАЗОВАНИЯ

Аннотация. В статье рассматриваются основные направления формирования самообразовательной компетентности у студентов заочной формы обучения высших учебных заведений. Приведены доминантные признаки самообразования. Определены пути и условия формирования самообразовательной компетентности у студентов заочной формы обучения в процессе обучения в высшем учебном заведении. Подчеркнуты основные формы и этапы осуществления самообразования. Особенное внимание уделено роли преподавателя, связанной с его способностями организовывать систематическое консультирование студентов.

Ключевые слова: высшее учебное заведение, самообразование, самоконтроль, самообразовательная компетентность, управление.

Nalyvaiko Galyna Volodymyrivna

SELF-EDUCATION COMPETENCE DEVELOPMENT OF FUTURE MANAGERS OF EDUCATION STUDENTS

Annotation. The article deals with the main ways of higher educational establishments correspondence course students self-education competence development. The dominant features of self-education are analyzed. The methods and stipulations of correspondence course students' self-education competence development in the learning process at a higher educational establishment are distinguished. The main functions of

self-education activities are distinguished and characterized. The basic forms and stages of self-education realization are carried out. The teacher role in the process of correspondence course students' self-education competence development at a higher educational establishment is outlined.

Key words: *higher educational establishment, self-education, self-control, self-education competence, management.*

Постановка проблеми

Сучасне суспільство висуває до вищої школи вимоги у підготовці компетентних педагогів — менеджерів освіти, які спроможні у майбутньому самостійно добувати необхідну інформацію, здобувати знання, а також професійно застосувати набуті компетенції. Розв'язання цих непростих завдань лежать у площині пошуку змісту, форм, методів і засобів навчання, що забезпечують більш широкі можливості розвитку, саморозвитку і самореалізації людини. Особливої актуальності набуває проблема оволодіння студентами заочної форми навчання сучасними методами пізнавальної діяльності в умовах активізації самостійної роботи, коли в період їх опанування знаннями за заочною формою навчання формуються основи професіоналізму, вміння самостійно вирішувати та діяти. У зв'язку з цим особливо важливим є те, щоб студенти, здобуваючи спеціальні знання, усвідомлювали б, що вершиною самостійної роботи, покликаної завершувати завдання всіх інших видів навчальної діяльності, є перехід до активної самоосвіти. При цьому варто зазначити і врахувати, що самоосвіта в сучасних умовах має орієнтуватися на формування професійної гнучкості, мобільності й такого рівня професійної освіти, який би допоміг адаптуватися до мінливих умов професійної діяльності, а також дав можливість для успішної самореалізації особистості, і ніякі знання без копійки напруженої власної діяльності не зможуть стати дійсним надбанням людини.

Аналіз проблеми дослідження. З-поміж інших свою прискіпливу увагу зосереджуємо на декількох важливих причинах стосовно важливості ролі самоосвіти у сучасних умовах розвитку суспільства:

- високотехнологічне інформаційне суспільство базується на прискореному продукуванні, стрімкому поширенні й активному споживанні нових знань;
- зростаюча роль якісної освіти забезпечується отриманням знань і навчанням студентів заочної форми — майбутніх менеджерів освіти навичкам самоосвіти;
- індивідуально-особистісний процес перетворення інформації в знання (самоосвіта) стає одним із провідних видів діяльності в сучасному інформаційному суспільстві.

Враховуючи зазначене вище, наголошуємо на актуальності обраної теми.

Аналіз досліджень і публікацій

Сьогодні науковці тлумачать поняття «компетентність» нерозривно від поняття «компетенція». Дослідники не дійшли згоди щодо визначення цих понять. У тлумачному словнику С. Ожегова «компетентність» (від лат. *competens* – відповідний) тлумачиться як: 1) сфера повноважень управлінського органу, керівника, коло питань, за якими органи мають право прийняття рішень; 2) знання, досвід у тій або іншій сфері, а компетенція визначається як: 1) коло питань, з якими будь-хто

ознайомлений; 2) коло повноважень, прав. Компетентність розглядається як: 1) стан або якість бути адекватним або повною мірою відповідати кваліфікаційним вимогам; здібності; 2) певний діапазон навичок, знань або здібностей⁹. У Великому тлумачному словнику української мови зазначається, що «компетенція — повна обізнаність у будь-чому»; «компетентність — властивість особи, яка володіє достатніми знаннями в якій-небудь галузі»³.

Великий енциклопедичний словник тлумачить компетенцію як: 1) коло повноважень, що надаються законом, статутом або іншим актом конкретному органу або службовій особі; 2) знання, досвід у тій чи іншій сфері³.

З огляду на такі визначення, можна сказати, що вони певною мірою дають пояснення кожному з понять, проте не зовсім пояснюють їхню належність до професійної сфери діяльності. На наш погляд, більш чітко поняття «компетенція» сформульовано Н. Бібік: «це відчужена від суб'єкта, наперед задана соціальна норма (вимога) до професійної компетентності педагогічного працівника, необхідна для його якісної продуктивної діяльності, тобто соціально закріплений результат»⁵.

Доречним є тлумачення компетентності як підтвердженої здатності індивіда використовувати різні знання, навички, особистісні та соціальні здібності, та / або методологічні здібності в різних професійних і навчальних ситуаціях з метою професійного та / або особистого розвитку².

Отже, компетентність визначають як здатність успішно розв'язувати комплексні завдання в конкретному контексті. Компетентна або ефективна дія передбачає мобілізацію як знань, когнітивних і практичних навичок, так і соціальних та поведінкових компонентів, таких як: відносини, емоції і мотивації. Як стверджує Г. Єльнікова, «компетенція — це поняття, яке стосується роботи і характеризує сферу професійної діяльності, у якій працівник є компетентним. У той час як компетентність — це поняття, яке стосується людини, розкриває аспекти її поведінки і забезпечує професійно якісне виконання роботи»¹¹.

Д. Дзвінчук⁴ та В. Козієв⁷ зауважують, що сутність компетентності — це не лише знання, навички, вміння, а здатність їх актуалізувати і виявити адекватно до ситуації, що склалася.

За Н. Бібік, результатом набуття компетенції є компетентність, яка на відміну від компетенції передбачає особистісну характеристику, ставлення до предмета

⁹ Ожегов С. И. Словарь русского языка / С. И. Ожегов ; под ред. чл.-корр. АН СССР Н. Ю. Шведовой. — 17-е изд., стереотип. — М. : Рус. яз., 1985. — 787 с.

³ Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) [уклад. і голов. ред. В. Бусел]. — К. ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. — 1728 с.

⁵ Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; гол. ред. В. Г. Кремень. — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 1040 с.

² Бушля А. К. Крупская о самообразовании взрослых / А. К. Бушля // Советская педагогика. — 1969. — № 3. — С. 101–107.

¹¹ Теоретичні і методичні засади моделювання фахової компетентності керівників закладів освіти: моногр. / Г. В. Єльнікова, О. І. Зайченко, В. І. Маслов [та ін.] ; за ред. Г. В. Єльнікової. — К. — Чернівці : Книги – XXI, 2010. — 460 с.

⁴ Дзвінчук Д. І. Освіта в історико-філософському вимірі: тенденції розвитку та управління/ Д. І. Дзвінчук. — К. : ЗАТ «Нічлава», 2006. — 378 с.

⁷ Козієв В. Н. Формирование профессиональных качеств личности учителя / В. Н. Козієв. — Л. : Знание, 1987. — 16 с.

діяльності»⁵. За В. Лозовецькою, «компетентність фахівця включає професійні знання, вміння і навички, досвід роботи у певній виробничій галузі виробництва, соціально-комунікативні й індивідуальні здібності особистості, що забезпечують самостійність у здійсненні професійної діяльності»⁵.

Компетентності лежать в основі кваліфікації випускника та працівника^{8; 10}.

У науковій літературі, присвяченій дослідженням проблем самоосвіти, даються різноманітні визначення цього виду діяльності.

Метою статті є аналіз шляхів та умов формування самоосвітньої компетентності у студентів майбутніх менеджерів освіти. Завдання, що були поставлені, — виокремити ознаки самоосвіти, визначити функції, етапи самоосвітньої діяльності студентів майбутніх менеджерів освіти, зокрема заочної форми навчання, розкрити умови ефективного формування самоосвітньої компетентності у студентів майбутніх менеджерів освіти.

Виклад основного матеріалу

Джерелом самонавчання є прагнення студентів до активної пізнавальної роботи. Оцінка отриманих поетапних результатів в такій роботі супроводжується формуванням нових мотивів і постановкою скоректованих цілей.

Самоосвіті притаманні домінуючі ознаки.

Самоосвіта — самостійний, системний, усвідомлено спрямований пошук нових знань, накопичення культурних цінностей завдяки постійній творчій роботі, що спрямована на здійснення життєвих і професійних планів людини⁸.

Самоосвіта ефективна у випадку, коли людина займає активну позицію суб'єкта освітнього процесу; здатна до якісного перетворення власної діяльності у предмет самовдосконалення власної особистості й до оцінювання способів діяльності, контролю за результатами, зміни прийомів.

Самоосвіта здійснюється: під керівництвом, якщо в процесі активного оволодіння самоосвітніми компетенціями переважає зовнішній вплив (керівник, наставник); інтеграційно, якщо за наявності певних самоосвітніх компетенцій відбувається злиття зовнішнього впливу і внутрішньої необхідності; індивідуально, якщо високорозвинена особистість здатна на самоосвіту з власної ініціативи⁸.

У своїх дослідженнях М. Іванова, проаналізувавши самоосвітню діяльність студента вищого навчального закладу, виявила, що вона виконує низку притаманних їй функцій: екстенсивну (накопичення, придбання нових знань); компенсаторну (подолання недоліків навчання, усунення прогалин у сфері професійної діяльності; саморозвитку (вдосконалення своєї, пам'яті, мислення, творчих здібностей, зростання самосвідомості); комунікативну (встановлення зв'язків між науками, професіями); методологічну (визначення професійної вузькості, побудови картини світу);

⁵ Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; гол. ред. В. Г. Кремень. — К.: Юрінком Інтер, 2008. — 1040 с.

⁸ Наливайко Г. В. Розвиток самоосвітньої компетентності вчителів початкових класів у системі підвищення кваліфікації: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Г. В. Наливайко. — К., 2012. — 235 с.

¹⁰ Татур Ю. Г. Компетентностный подход в описании результатов и проектировании стандартов высшего профессионального образования: материалы ко второму заседанию методологического семинара [электронный ресурс] / Ю. Г. Татур. — М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. — Режим доступа: http://technical.bmstu.ru/istoch/komp/tatur_ll.pdf

співтворчу (сприяння творчій роботі, обов'язкове її доповнення); психологічну (збереження повноти буття, відчуття причетності до інтелектуальних запасів людства; геронтологічну (підтримання зв'язків зі світом і через них — життєздатність організму⁶.

У процесі самонавчання людина є і суб'єктом, і об'єктом діяльності, що визначає структурні компоненти цієї діяльності. До компонентів самонавчання можна віднести: власне цілепокладання; внутрішні потреби у самонавчанні, самоорганізації пізнавальної діяльності.

Самоосвіта також передбачає наявність умінь до самостійної пізнавальної діяльності, до яких М. Івановою віднесені такі: уміння прогнозувати, що дає змогу обґрунтувати рішення перспективного характеру, передбачити розвиток ситуації, розумово охопити всю подальшу діяльність; уміння планувати, що допомагає враховувати фактор часу, вибирати варіанти, використовувати різноманітні підходи у прийнятті рішень; уміння організації, що уможливорює забезпечення окреслених планів; вміння обліку, контролю і регуляції, що допоможе критично оцінити свої можливості в розв'язанні самостійних завдань⁶.

Крім вищезазначеного, зауважимо: важливою умовою ефективної самоосвіти студента є непохитна звичка до систематичної розумової праці, що розвивається індивідуально швидко чи повільніше, але поступово.

На стартових позиціях навчання в вузі особлива увага приділяється розвитку таких прийомів мислення, які допомагають вивчати навчальний матеріал: студентів навчають ефективно працювати з підручником, методичною і науковою літературою; складати план, конспекти, реферати, будувати структурно-логічні схеми за прочитаним матеріалом, одночасно у студентів формуються навички самоконтролю і взаємоконтролю, що формує мінімальну пізнавальну самостійність. У подальшому студенти починають вивчати методики вивчення профільних предметів, що дає змогу вести спрямовану роботу з формування методичних знань і вмінь студентів. На цій сходинці пізнання студенти заочної форми навчання досягають обов'язкового рівня розвитку пізнавальної самостійності. І тільки на наступній сходинці діяльності у студентів все більш проявляється самостійність, лише у виключних випадках студенти звертаються за допомогою до викладача, тобто на цьому етапі вони прагнуть досягнути повної пізнавальної самостійності. Остання сходинка — повністю самостійна самоосвітня діяльність, притаманна студентам заочної форми навчання, які отримують другу вищу освіту.

Самоосвіті, як і будь-якій іншій діяльності, властиві такі етапи: мотиваційний; діагностичний; організаційний (моделювання та планування); діяльнісний (організація та регулювання); рефлексивний (оцінка результатів, корекція).

У процесі самоосвіти чітко простежується мотиваційна сторона. Усвідомлення себе як особистості, визначення життєвих планів є головними спонукальними мотивами самоосвіти. Безпосередньо з цим пов'язаний компонент цілепокладання. Для самоосвіти особливо значуща її процесуальна сторона. Вміння студентів здій-

⁶ Иванова М. А. Самообразовательная деятельность как главное условие, необходимое для развития профессиональной компетентности у студентов инженерных вузов в современных условиях [электронный ресурс] / М. А. Иванова. — Режим доступа : // <http://www.ibl.ru/konf/021210/109.html>

снювати самостійну пізнавальну діяльність визначає її функціонування. Не менше значення має самоорганізація процесу пізнання: вибір прийомів роботи, планування часу, самоконтроль.

Визначення через самоконтроль якості засвоєння нових знань, проблемних моментів, а на підставі цього — послідовності освітніх завдань дає майбутньому менеджеру освіти можливість будувати подальший цикл самоосвіти більш усвідомлено. Не менш важливим є і рефлексивний компонент, що включає як волюву, так і емоційну сторону діяльності. Самоосвіта завжди здійснюється за високого рівня активності пізнавальних, волевих і емоційних сил.

Для реалізації механізмів самоосвіти потрібен відповідний навчальний простір. Створення такого простору, в якому реалізується самоосвітня діяльність майбутніх менеджерів освіти, є важливим завданням вищої школи.

В університетській освіті існує тенденція доведення до автоматизму виконання самостійної роботи студентами, коли викладач розглядає самостійну роботу не як компонент системи підготовки спеціаліста, а як одну з форм навчання студентів, часто орієнтуючись не на розвиток у них інтересу до самоосвіти, а на виконання студентами окремих самостійних завдань. Самостійна робота є складовою самоосвіти, але викладачі нерідко підміняють самоосвіту епізодичною самостійною діяльністю.

У самоосвіті через самоосвіту формується і збагачується особистість, розвиваються як інтелектуальна, так і волева, емоційна, мотиваційна сфери особистості. Це досить значуща діяльність для сучасних спеціалістів, особливо педагогічної сфери, які мають не тільки оволодівати глибокими знаннями, вміннями в своїй професійній компетентності, а й досвідом творчої роботи, емоційно-ціннісного ставлення до навколишнього природно-соціального світу й управління собою.

Поряд з якісною трансляцією студентам знань і вмінь з навчальної дисципліни викладачам вузів доцільно систематично навчати майбутніх спеціалістів для розвитку їхньої готовності до самоосвіти основам наукової організації розумової праці, включаючи питання планування й організації самоосвіти, контролю самоосвітньої діяльності.

Серед розмаїття засобів, що стимулюють у студента інтерес до самоосвіти, можна виділити інтеграцію аудиторної і позааудиторної діяльності студентів, що дає можливість зберегти ядро змісту, форм і методів навчально-пізнавальних занять студентів у вузі, розширює і поглиблює зміст, форми, методи навчальної діяльності і допомагає активно займатися самоосвітою і науковою роботою поза вузом.

Традиційно до аудиторних видів діяльності відносяться лекційні, семінарські заняття і частка практичних занять. До позааудиторної діяльності відносяться практичні заняття, а також різноманітні види практик (виробничі, педагогічні та інші). Науково-дослідницька діяльність та інші види самостійних творчих завдань, як правило розглядаються автономно. Особливе місце і роль в інтеграції аудиторної та позааудиторної діяльності відводиться авторським курсам викладачів вузів, які забезпечують студентів новітніми знаннями з областей наук, що вивчаються.

Проведене опитування студентів щодо обізнаності їх з питань організації самоосвіти показало, що більшість з них розвиває самоосвітню компетентність епізодично, ситуативно, але постійно самоосвітою займаються тільки одиниці. Така

ситуація пов'язана з тим, що переважна більшість студентів інколи не знають, з чого розпочинати процес поступового систематичного самовдосконалення у професійній сфері. Тому засвоєння студентами досвіду самоосвіти в системі університетської підготовки пов'язане із здібностями викладача організувати систематичне консультування студентів, яке забезпечує реальними знаннями і способами роботи в бібліотеках, Інтернет-просторі. Навчання майбутніх спеціалістів пошуку потрібної інформації дає змогу успішно інтегрувати навчальну діяльність студентів у вузах із самоосвітньою діяльністю, що може здійснюватися як в аудиторній, так і позааудиторній роботі. За межами вузів у студентів з'являються можливості не тільки займатися самоосвітою, а й застосовувати самоосвіту, оцінюючи її в практичній діяльності.

Серед причин, що знижують рівень розвитку самоосвіти як компонента цілісної університетської підготовки спеціаліста, можна виділити такі: педагогічні — відсутність науково обґрунтованих концепцій і технологій реалізації і розвитку самоосвітньої діяльності майбутніх спеціалістів у вузі; недостатній взаємозв'язок освіти та самоосвіти, аудиторної і позааудиторної діяльності студентів; психологічні — слабкий розвиток у студентів інтересу до самоосвіти, потреби в самоосвіті; недостатня мотивація педагогів до здійснення цілеспрямованої підготовки студентів до самоосвіти; управлінські — відсутність якісних стратегій управління самоосвітньою діяльністю на всіх рівнях управління в вузі.

Для ефективного процесу становлення і розвитку самоосвітньої діяльності студента заочної форми навчання можна окреслити кілька умов, що сприяють успіху в цій справі:

- *кадрові умови самоосвітньої діяльності студента заочної форми навчання* як передумову її ефективного здійснення, підкреслюючи важливість значення викладача вищої школи;
- *теоретичні умови самоосвітньої діяльності студента заочної форми навчання* (певна модель самоосвітньої діяльності студента заочної форми навчання і концептуальні засади її організації);
- *особистісні умови самоосвітньої діяльності студента заочної форми навчання;*
- *організаційні умови самоосвітньої діяльності студента заочної форми навчання*, що базуються на розумінні теоретичних і особистісних умов самоосвітньої діяльності (певна технологія організації самоосвітньої діяльності студента заочної форми навчання, що реалізується за наявного ресурсного забезпечення (кадрового, науково-методичного, інформаційного, матеріально-технічного)).

Також важливим, на нашу думку, є створення у навчальному процесі вищої школи ситуації самовизначення суб'єктів стосовно самоосвіти і саморозвитку, спрямування освітнього процесу на побудову і апробацію студентами заочної форми навчання своєї самоосвітньої діяльності.

Ресурсне забезпечення технології організації самоосвітньої діяльності студента-заочника містить високий рівень кваліфікації педагога, який був би готовий враховувати особливості технології як андрагогічної моделі процесу навчання, вміло забезпечувати гнучкість і стійкість технології, що пропонується стосовно змінюваної

ситуації¹, а також *науково-методичне забезпечення* (навчально-методичний комплекс, розроблений на основі теоретичної моделі самоосвітньої діяльності, концептуальних засад її організації, що забезпечить спрямованість навчальних ситуацій і завдань на формування рефлексивного мислення, розвиток методологічної культури студента-заочника, засвоєння основ самоосвіти).

Технологія організації самоосвітньої діяльності студента-заочника є зразком педагогічної діяльності, оскільки зразок педагогічної діяльності, на думку Т. Бабкиної, «є об'єктивно наявний базовий елемент педагогічної культури, який містить сукупність педагогічних норм, характеристик освітньої ситуації, особистісно-професійних якостей педагога і виконує функцію трансляції, відтворення професійної педагогічної діяльності»¹. Вона ж і наголошує, що подібний зразок неможна скопіювати, перейняти, його можна лише відтворити, реконструювати. Від повноти реконструкції основних характеристик зразка педагогічної діяльності прямо залежить ефективність його відтворення.

Висновки

Проведене дослідження показало, що формування самоосвітньої компетентності студентів заочної форми навчання у вищих навчальних закладах безпосередньо залежить від професіоналізму викладачів, здатних організувати систематичне консультивання студентів з проблем організації студентами своєї самоосвітньої діяльності на засадах наукової організації розумової праці, що стане для кожного студента, як особистості, поштовхом до неперервного бажання бути творчою особистістю, самоорганізовано професійно зростати і поволі ставати прикладом для наслідування.

Перспективи та напрями подальших досліджень

Актуальним залишається питання підготовки викладачів і студентів вищих навчальних закладів до тісної взаємодії у процесі формування самоосвітньої компетентності у студентів майбутніх менеджерів освіти.

Список використаних джерел

1. Бабкина Т. А. Освоение образцов педагогической деятельности / Т. А. Бабкина ; под ред. Н. А. Масюковой. — Гродно : ГрГУ, 2004. — 303 с.
2. Бушля А. К. Крупская о самообразовании взрослых / А. К. Бушля // Советская педагогика. — 1969. — № 3. — С. 101–107.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) [уклад. і голов. ред. В. Бусел]. — К. ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. — 1728 с.
4. Дзвінчук Д. І. Освіта в історико-філософському вимірі: тенденції розвитку та управління/ Д. І. Дзвінчук. — К. : ЗАТ «Нічлава», 2006. — 378 с.
5. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; гол. ред. В. Г. Кремень. — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 1040 с.
6. Иванова М. А. Самообразовательная деятельность как главное условие, необходимое для развития профессиональной компетентности у студентов инже-

¹ Бабкина Т. А. Освоение образцов педагогической деятельности / Т. А. Бабкина ; под ред. Н. А. Масюковой. — Гродно : ГрГУ, 2004. — 303 с.

нерных вузов в современных условиях [электронный ресурс] / М. А. Иванова. — Режим доступа : // <http://www.ibl.ru/konf/021210/109.html>

7. Козиев В. Н. Формирование профессиональных качеств личности учителя / В. Н. Козиев. — Л. : Знание, 1987. — 16 с.

8. Наливайко Г. В. Розвиток самоосвітньої компетентності вчителів початкових класів у системі підвищення кваліфікації : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Г. В. Наливайко. — К., 2012. — 235 с.

9. Ожегов С. И. Словарь русского языка / С. И. Ожегов ; под ред. чл.-корр. АН СССР Н. Ю. Шведовой. — 17-е изд., стереотип. — М. : Рус. яз., 1985. — 787 с.

10. Татур Ю. Г. Компетентностный подход в описании результатов и проектировании стандартов высшего профессионального образования: материалы ко второму заседанию методологического семинара [электронный ресурс] / Ю. Г. Татур. — М. : Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. — Режим доступа : http://technical.bmstu.ru/istoch/komp/tatur_ll.pdf

11. Теоретичні і методичні засади моделювання фахової компетентності керівників закладів освіти: моногр. / Г. В. Єльнікова, О. І. Зайченко, В. І. Маслов [та ін.] ; за ред. Г. В. Єльнікової. — К. ; Чернівці : Книги – XXI, 2010. — 460 с.

SELF-EDUCATION COMPETENCE DEVELOPMENT OF FUTURE MANAGERS OF EDUCATION STUDENTS

The article deals with the main ways of higher educational establishments correspondence course students self-education competence development.

The question is topical in the conditions of correspondence course students' autonomy activation when bases of professionalism, ability to decide and operate independently are formed. The concepts 'competence' and 'competency', 'self-education' are considered.

A few important reasons underlining the importance of self-education role in the modern conditions of society development are outlined, such as: hi-tech informative society that is based on the speed-up producing, swift distribution and active consumption of new knowledge; the growing role of quality education that is provided by the acquiring knowledge and self-education skills development correspondence course students future managers of education; the individual and personality process of information transformation in knowledge (self-education) that becomes one of leading activity types in modern informative society. The dominant features of self-education are analyzed. The main functions (extensive, self-development, communicative, co-

creative, psychological, gerontology are distinguished and characterized.

The basic forms, conditions and stages of self-education realization are carried out, as follows: motivation; diagnostic; organizational (design and planning); active (organization and coordination); reflex (results estimation, correction).

The teacher role in the process of correspondent course students' self-education competence development at a higher educational establishment is discussed.

The question of higher educational establishments of teachers and students preparation to cooperation in the process of correspondence course students' future managers of education self-education competence development is still in the focus for further discussion.